

Lapset suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa

Kuinka tämä edistää lapsen osallisuutta?

Lapset tulevat kuulluksi, kun he saavat suunnitella ja toteuttaa toimintaa yhdessä toisten lasten kanssa sopien ja neuvotellen. Kuulluksi ja nähdyksi tuleminen on osallisuuden kokemuksen edellytys.

Miksi tämä on tärkeää?

Aikuisen mahdollistaessa lasten ideoita välittyä lapsille kokemus siitä, että heidän ideansa ovat tärkeitä ja arvokkaita. Lapsilähtöinen tulokulma toimintaan vahvistaa lapsen osallisuuden kokemusta.

Kuinka toimitaan?

Kun halutaan, että toiminta on lapsilähtöistä, eli lapset suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa, on aikuinen tämän kaiken mahdollistaja. Aikuisen on tärkeää heittäytyä lasten luomaan tarinaan, ja antaa lasten toteuttaa toimintaa lapsilähtöisesti. Aikuinen auttaa lapsia tarvittaessa ja vastaa toiminnan turvallisuudesta.

Tämä toimintatapa on sovellettavissa mihin tahansa toimintaan ja lapsiryhmään. Tässä käytämme esimerkkinä tempuradan suunnittelua ja toteutusta. Seuraavassa on esitetty lapsilähtöisen toiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessi.

1. Mitä kivaa me halutaan tehdä yhdessä?

2. Kehystarina

3. Toiminnan sisältö:

**missä ja miten toiminta toteutetaan
ja mitä toteuttamiseen tarvitaan**

**4. Yhteinen pysähtyminen: miten meni,
mitä taitoja tarvittiin, yhteinen palaute**

1. Mitä kivaa me halutaan tehdä yhdessä?

Kokoonnutaan lapsiryhmän kanssa ja mietitään, millainen toiminta heitä juuri nyt innostaisi. Mietitään yhdessä, paljonko aikaa toiminnan toteuttamiseen on, ja millaisia välineitä on mahdollista käyttää, sekä missä toimintaa voidaan toteuttaa (sisätilat, ulkotilat ym.). Suunnitteluvaiheessa aikuinen kiteyttää ja takaisinpalauttaa lapsille heidän suunnitelmansa.

Lapset halusivat luoda oman tempuradan luontoon.

2. Kehystarina

Saduttamalla aikuinen kirjaa ylös toiminnan kehystarinaa. Ydinkysymysten kautta luodaan toiminnalle tarinaa, joka syntyy täysin lapsilta. Saduttamisen lopuksi aikuinen lukee tarinan lapsille. Tarina kehittyy toiminnan aikana, ja se voi myös muuttua. Saduttamisen apuna voidaan käyttää esim. seuraavia kysymyksiä:

*Keitä me ollaan? Mitä voimia meillä on? Missä me ollaan?
Mitä vaaroja siellä on? Miltä siellä näyttää? Miltä siellä tuoksuu?*

Lapset kertoivat, että he ovat metsänpeikkoja, joiden tehtävänä on löytää timantit pelottavan liskon luolasta.

3. Toiminnan sisältö: missä ja miten toiminta toteutetaan ja mitä toteuttamiseen tarvitaan

Lasten kanssa mietitään, missä toiminta konkreettisesti toteutetaan. Mitä välineitä toimintaan tarvitaan, ja miten toiminta käytännössä toteutetaan. Aikuiset tukevat lapsia osallistumaan omien taitojensa mukaan. Lapset toteuttavat toiminnan suunnitelman mukaisesti, mutta suunnitelma voi myös tekemisen ohessa muuttua. Aikuisen on tärkeä antaa toiminnan ja tarinan elää lasten toiveiden mukaisesti.

Lapset päättivät, että tempurata toteutetaan ryhmätilan läheisessä metsässä tasapainovälineitä ja naruja hyödyntäen. Lapset kasasivat radan itse aikuisten tuella, ja tämän jälkeen ryhmänä kulkivat tempuradan läpi.

4. Yhteinen pysähtyminen: miten meni, mitä taitoja tarvittiin, yhteinen palaute

Kun toiminta on päättynyt, pysähdytään yhdessä miettimään ja kertaamaan toiminnassa tapahtunutta. Mietitään mitä taitoja toiminnassa tarvittiin. Annetaan toisille lapsille kehuja siitä, missä he onnistuivat tosi hyvin. Tässä voidaan käyttää apuna esim. vahvuuskortteja. Ryhmä päättää yhdessä, mitä tästä kerrotaan vanhemmille. Aikuisen tehtävänä on varmistaa, että jokaiselle löytyy oma vahvuus.

Temppuradan jälkeen mietittiin yhdessä, mitä taitoja temppuradan tekemiseen vaadittiin. Lapset jakoivat toisilleen vahvuuskortit keskustelun päätteeksi.

Toimivaksi todettu vinkki

Kun lapset suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa itse, he luonnollisesti luovat itselleen sopivan haastavaa ja itsensä kokoista toimintaa.

Ei siis kannata pelätä, että lapset tekisivät liian haastavaa toimintaa vaikka tarina olisi kuinka hurja. Aikuisen kannattaa myös korostaa sitä, että jokainen osallistuu toimintaan omalla tavallaan.